

Sygn. akt I C 1471/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2021 roku

Sąd Rejonowy w Grudziądzu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Marcin Kolasiński

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Magdalena Hausman

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2021 roku w Grudziądzu

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. S. (S.)**

przeciwko **L. S. (S.)**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej L. S. na rzecz powoda J. S. kwotę 800 zł (osiemset złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 9 lutego 2019 roku do 29 kwietnia 2021 roku;

II. należność główną w kwocie 800 zł, zasądzoną w punkcie I. sentencji wyroku, rozkłada na 8 równych rat miesięcznych po 100 zł każda, płatnych do 15. dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po tym, w którym wyrok się uprawomocni, z tym zastrzeżeniem, że uchybienie płatności którejkolwiek z rat skutkować będzie natychmiastową wymagalnością całej pozostałej do spłaty należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od uchybionego terminu płatności raty do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałej części;

IV. zasądza od pozwanej L. S. na rzecz powoda J. S. kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 1471/20

UZASADNIENIE

J. S. wniósł pozew przeciwko L. S. o zapłatę kwoty 1.600 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od 9 lutego 2019 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że wyrokiem z 3 kwietnia 2012 roku małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód, a sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej alimenty po 800 zł miesięcznie. Wyrokiem z 20 lipca 2018 roku w sprawie o sygn. akt III RC 583/17 alimenty zostały obniżone do kwoty 400 zł miesięcznie, poczynając od 1 października 2017 roku. Powód do stycznia 2018 roku płacił alimenty po 800 zł, w związku z czym za okres od października 2017 roku do stycznia 2018 roku należy mu się zwrot nadpłaconych alimentów w wysokości 1.600 zł (4 miesiące po 400 zł).

W odpowiedzi na pozew pozwana L. S. wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc, że zgodnie z postanowieniem sądu w sprawie III RC 583/17 alimenty w wysokości 400 zł płatne były od 16 stycznia 2018 roku. Pozwana podniosła, że nie doszło do jej wzbogacenia, albowiem za otrzymane świadczenie wykupiła leki i zaspokoila bieżące potrzeby (k. 18).

Postanowieniem z 23 listopada 2020 roku sąd zwolnił pozwaną L. S. od kosztów sądowych w całości (k. 29).

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym (k. 1).

Sąd ustalił, co następuje:

Wyrokiem z 3 kwietnia 2012 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku rozwiązał przez rozwód z winy obu stron małżeństwo J. S. i L. S., zasądając od J. S. na rzecz L. S. rentę alimentacyjną w kwocie po 800 zł miesięcznie.

Dowód:

- wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku sygn. akt II C 3078/08 (k. 33).

We wrześniu 2017 roku J. S. wniósł do Sądu Rejonowego w Grudziądzu przeciwko L. S. pozew o ustalenie wygaśnięcia powyższego obowiązku alimentacyjnego z dniem 1 października 2017 roku. Pozew zawierał wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia poprzez wstrzymanie płatności alimentów na czas trwania postępowania, poczynając od 1 października 2017 roku. Odpis pozwu L. S. odebrała 6 grudnia 2017 roku. Postanowieniem z 16 stycznia 2018 roku sąd udzielił zabezpieczenia, obniżając obowiązek alimentacyjny z kwoty 800 zł na 400 zł miesięcznie, poczynając od 16 stycznia 2018 roku. Prawomocnym wyrokiem z 20 lipca 2018 roku sąd obniżył obowiązek alimentacyjny z kwoty 800 zł na 400 zł miesięcznie, począwszy od 1 października 2017 roku.

Dowody:

- pozew złożony w sprawie III RC 583/17 (k. 2-7 w aktach III RC 583/17),

- (...) odpisu pozwu dla L. S. w sprawie III RC 583/17 (k. 57v w aktach III RC 583/17),

- postanowienie z 16.01.2018 r. o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia oraz uzasadnienie (k. 19 oraz k. 61 i 67 w aktach III RC 583/17),

- postanowienie z 30.05.2018 r. o oddaleniu zażalenia na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia (k. 131-133 w aktach sprawy III RC 583/17),

- wyrok Sądu Rejonowego w Grudziądzu z 20.07.2018 r. sygn. akt III RC 583/17 (k. 20 oraz k. 188 w aktach sprawy III RC 583/17),

- uzasadnienie wyroku z 20.07.2018 r. (k. 194-198 w aktach sprawy III RC 583/17),

- wyrok z 11.12.2018 r. oddalający apelację od wyroku z 20.07.2018 r. oraz uzasadnienie (k. 226 i 231-232 w aktach sprawy III RC 583/17).

W dniach 9 października 2017 roku, 9 listopada 2017 roku, 11 grudnia 2017 roku i 9 stycznia 2018 roku J. S. przelewał na rzecz L. S. alimenty po 800 zł miesięcznie.

Dowody:

- potwierdzenia przelewów (k. 8-11).

L. S. od 1 października 2017 roku uzyskiwała uprawnienia emerytalne i zaczęła otrzymywać emeryturę w wysokości 660 zł. Otrzymane w okresie od października 2017 roku do stycznia 2018 roku alimenty wydała na leki, witaminy, środki czystości, lepszą żywność, buty, kurtkę, których to rzeczy jej brakowało. Ponadto kupiła prezenty dla wnuków na Ś. Nie miała wówczas innych dochodów oprócz emerytury i alimentów od byłego męża. Ponościła opłaty za mieszkanie (300 zł miesięcznie), kupowała leki (240 zł miesięcznie), płaciła za prąd (60-90 zł miesięcznie), telefon (30 zł) i kablówkę

(56 zł). Przed wytoczeniem powództwa w sprawie III RC 583/17 byli małżonkowie nie rozmawiali na temat obniżenia alimentów.

Dowody:

- przesłuchanie powoda J. S. (nagranie rozprawy z 22.04.2021 r. – protokół skrócony na k. 38-38v),
- przesłuchanie pozwanej L. S. (nagranie rozprawy z 22.04.2021 r. – protokół skrócony na k. 38v-39).

Pismem z 17 stycznia 2019 roku J. S. wezwał L. S. do zwrotu kwoty 1.600 zł tytułem nadpłaconych alimentów w okresie od października 2017 roku do stycznia 2018 roku w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. Pismem z 9 lutego 2019 roku L. S. odmówiła zapłaty.

Dowody:

- wezwanie do zapłaty z 17.01.2019 r. (k. 12-13),
- odpowiedź na wezwanie do zapłaty z 9.02.2019 r. (k. 14).

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony powyżej stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach niniejszej sprawy oraz aktach sprawy o sygn. III RC 583/17, jak również na podstawie przesłuchania stron. Wszystkie te dowody uznać należało jako wiarygodne, a ustalony na ich podstawie stan faktyczny był w zasadzie bezsporny.

Jedyną sporną okolicznością była data odbioru przez pozwaną odpisu pozwu o uchylenie obowiązku alimentacyjnego w sprawie III RC 583/17, który – według powoda – pozwana miała otrzymać wcześniej niż w grudniu 2017 roku. Data odbioru (6 grudnia 2017 roku) wynikała jednak wprost z elektronicznego poświadczenia odbioru (k. 57v w aktach III RC 583/17), którego prawdziwości powód skutecznie nie podważył.

Powód dochodził od pozwanej nadpłaconych alimentów za okres od października 2017 roku do stycznia 2018 roku, które wyrokiem zapadłym w sprawie III RC 583/17 zostały z datą wsteczną obniżone z kwoty 800 zł do 400 zł miesięcznie. Podstawę prawną żądania powoda stanowił art. 410 § 2 k.c., zgodnie z którym świadczenie jest nienależne m.in. wówczas, jeżeli odpadła podstawa świadczenia. Do świadczenia nienależnego stosuje się przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 410 § 1 k.c.). Bezpodstawnie wzbogacony obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości (art. 405 k.c.).

Nie budziło wątpliwości, że alimenty zapłacone ponad kwotę 400 zł miesięcznie przez powoda na rzecz byłej małżonki w okresie października 2017 roku do stycznia 2018 roku były nienależne, skoro na mocy późniejszego wyroku sądowego odpadła podstawa do ich spełnienia. Pozwana wzbogaciła się więc kosztem majątku powoda. Bezsporny był jednakże fakt, że pozwana wszelkie otrzymane w tym czasie od byłego męża środki praktycznie od razu wydatkowała na bieżące potrzeby, co uzasadnione było jej trudną sytuacją materialną.

Zgodnie z art. 409 k.c., obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Skoro pozwana wydała w całości uzyskaną korzyść majątkową, w chwili obecnej nie jest już wzbogacona. Rozważyć więc należało, czy zużywając korzyść, powinna była liczyć się z obowiązkiem jej zwrotu. Zdaniem sądu, pozwana pozostawała w dobrej wierze i nie mogła liczyć się z obowiązkiem zwrotu nadpłaconych alimentów za okres, w którym jeszcze nie wiedziała o wytoczeniu powództwa o uchylenie obowiązku alimentacyjnego, tj. w październiku i listopadzie 2017 roku. Obowiązek zwrotu korzyści za ten czas wygasł więc w myśl art. 409 k.c. Jednakże, w ocenie sądu, od chwili, gdy pozwana dowiedziała się o wytoczonym w sprawie III RC 583/17 powództwie (tj. od 6 grudnia 2017 roku), powinna już była liczyć się z możliwością obniżenia alimentów przez sąd i obowiązkiem ich zwrotu na rzecz byłego męża.

Pozwana wręcz powinna spodziewać się takiego orzeczenia sądu, albowiem od 1 października 2017 roku poprawie uległa jej sytuacja majątkowa dzięki uzyskaniu prawa do emerytury.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c., sąd w punkcie I. sentencji wyroku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 800 zł, stanowiącą nadpłacone alimenty za grudzień 2017 roku i styczeń 2018 roku.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Data początkowa ich naliczania uzasadniona była faktem odmowy spełnienia świadczenia przez pozwaną, którą wyraziła w piśmie z 9 lutego 2019 roku (k. 14). Od tego momentu roszczenie powoda można było uznać za wymagalne.

W punkcie II. wyroku sąd rozłożył zasądzoną należność główną na 8 rat miesięcznych po 100 zł każda. W myśl art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Analizując sytuację pozwanej, sąd doszedł do przekonania, że zachodziły w jej przypadku szczególne okoliczności, uzasadniające rozłożenie zasądzonej należności na raty. Pozwana ma niskie dochody, które ledwie wystarczają na pokrycie podstawowych potrzeb życiowych. Brak rozłożenia świadczenia na raty powodowałby brak realnej możliwości jego jednorazowej spłaty. Stosunkowo niedługi okres spłaty uwzględnia również interes wierzyciela. Sąd zastrzegł przy tym, że uchybienie terminowi płatności którejkolwiek z rat skutkować będzie natychmiastową wymagalnością całej pozostałej do spłaty należności głównej, co powinno dodatkowo zmobilizować pozwaną do wywiązania się z nałożonego obowiązku, a zarazem zabezpieczać interes wierzyciela.

W punkcie III. wyroku sąd oddalił powództwo w pozostałej części, co dotyczyło nadpłaconych alimentów za październik i listopad 2017 roku (800 zł) oraz odsetek za opóźnienie od nich liczonych, jak również odsetek za opóźnienie liczonych od zasądzonych 800 zł od dnia następnego po wydaniu wyroku do dnia zapłaty. W związku z rozłożeniem zasądzonego świadczenia na raty, powodowi należały się odsetki za opóźnienie jedynie do chwili wyrokowania, albowiem do tego czasu pozwana pozostawała w opóźnieniu (tak Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów stanowiącej zasadę prawną z 22 września 1970 r., III PZP 11/70).

O kosztach procesu w punkcie IV. sentencji orzeczono na zasadzie art. 100 k.p.c. Powód wygrał niniejszą sprawę w połowie, ponosząc koszty w postaci opłaty od pozwu w wysokości 200 zł. Należał się mu zatem zwrot od pozwanej połowy poniesionych kosztów. Pozwana natomiast nie wykazała, ażeby poniosła jakiegokolwiek koszty procesu.